

**EIGHTH (POSTER) SESSION
CHAIRMAN: ASSOC. PROF. DR. ŞULE SANAL
23 MAY 2014 FRIDAY 11.00-11.30**

TÜRKİYE'DEKİ DENEYSEL ARAŞTIRMA LABORATUVARLARININ TARİHSEL EVRİMİ

Şeyda Diker,¹ Elif Ergüven Kaya,² Elvan Anadolu³

¹Dr., Gazi University, Laboratory Animals and Experimental Research Center (LAERC), Ankara, seydadiker@gazi.edu.tr

²Dr., Gazi University, Laboratory Animals and Experimental Research Center (LAERC), Ankara, eliferguven@gazi.edu.tr

³Dr., Gazi University, Laboratory Animals and Experimental Research Center (LAERC), Ankara, elvananadol@gazi.edu.tr

Hayvanların deneysel amaçlı kullanımı, ilk çağlardan başlayarak özellikle tıp biliminin gelişmesiyle 18. ve 19. yüzyıllardan günümüze kadar artarak devam etmiştir. Bugün hayvanlar, başta tıbbi deneyler olmak üzere çeşitli deneylerde kullanılmaktadır.

1970'li yıllarda hayvanlar üzerinde yürütülen araştırmalarda, bilimsel ölçütlerin yanı sıra etik ilke ve standartlara bağlı kalınmasının bir zorunluluk haline gelmesiyle birlikte bu tür çalışmalarda bir denetleme organı işlevi görmek üzere Hayvan Etik Kurul'larının kurulduğu bilinmektedir.

Ülkemizde bu konuda yapılan ilk çağdaş yasal düzenleme 2004 yılında yürürlüğe giren Hayvan Hakları koruma kanunudur. Bu kanununun yürürlüğe girmesinden 2 ay önce düzenlenmesi yapılan "*Hayvanlarının Üretim Yerleri ile Deney Yapacak Olan Laboratuvarların Kuruluş, Çalışma, Denetleme, Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik*" ile deney hayvanı ile araştırmacıyı buluşturan merkezlerin denetimi ve uygulamalarının Veteriner Hekim gözetiminde yapılması zorunluluğu yasayla düzenlemiştir. Yapılan bu ilk düzenlemenin ardından 2006 yılında "*Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik*" yürürlüğe girmiş ve gerek deney hayvanlarının bakım ve barındırma koşulları gerekse araştırma etiği konusunda yasal sınırlar net bir şekilde çizilmiştir. Yapılan tüm yasal düzenlemeler sonrasında, araştırma ve üretim yapmakta olan merkezler, fiziki ve idari koşullarını değiştirerek yasalara uyum sağlamaya çalışmışlardır.

Bu çalışmada, T.C Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'ndan onay alan deney hayvanları üreten ve kullanan araştırma merkezlerinin tarihsel evrimleri araştırılarak bilime olan katkıları tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye; Deneysel araştırma; Tarihsel evrim

HISTORICAL EVOLUTION OF EXPERIMENTAL RESEARCH LABORATORY IN TURKEY

The use of animals for experimental purposes increases starting from early ages, especially with the development of medical science 18th and 19th century to the present day. Today, animals, primarily is used in various experiments, including medical experiments.

In the 1970s, experimental research, scientific criteria, as well as adhere to the ethical principles and standards become a necessity it is known that the establishment of the Animal Ethics Committee. In our country, the first modern legislation on this issue in 2004 is enacted Animal Rights Protection Act. After all the legal regulations, which make research and production centers, physical and administrative conditions have tried to adapt to laws.

In this study, the historical evolution of research centers producing and using experimental animals studied and their contributions to science were discussed.

Keywords: Turkey; Experimental research; Historical evolution